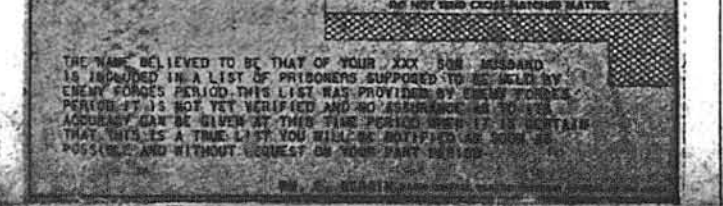

ПРЕЗИДЕНТ НЕ ДОВІРЯЄ КОМУНІСТИЧНОМУ СПИСКОВІ ПОЛОНЕНИХ

Вашингтон, 19 грудня. — Американські щоденники оголосили список американських полонених вояків, так, як його передали комуністичні делегати на переговорах з делегатами Об'єднаних Націй в справі перемир'я в Кореї. Департамент оборони критично розглядає цей список і повідомляє від себе найближчу рідню про 2,570 полонених з загального числа 3,198 імен, помічених у комуністичному списку. Урядовці департаменту висловлюють недовіру до цього списку тому, що заважали деякі непевні імена в списку. Серед того президент Труман видав з Білого Дому до населення Америки остерогу, щоб приймати комуністичний список імен з обережністю. У цій справі пресою секретар Білого Дому Джозеф Шорт оголосив такий комунікат:

„Наша країна не має спроби перевірити, чи список точний чи не точний, правдивий чи зфальшований, пов-

ТЕКСТ ТЕЛЕГРАМІ, яку вислав департамент оборони до найбільших рідних тих американських вояків в Кореї, які є на комуністичному списку полонених. В телеграмі обережно висловлюється тільки припущення, що подане на списку імя може відповідати назві зареєстрованого в департаменті „продовження в акції” вояка, бо досі не немає можливості перевірити цей список.

В УРЯДІ УЖИВАЮТЬ ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ПРАВДИВОСТІ

Вашингтон. — Винахід, якого тридцять років вживають з деякими сумнівами щодо його певності при переслуханні зізнаць запідозрених осіб в кримінальних судах, використовують тепер при призначенні кандидатів на урядові посади. Цей інструмент називають „поліграф” або „відкривач

ЮНІЯ Й ВЛАСНИКИ ШАХТ ПЛАНУЮТЬ ЕКСПОРТ ВУГІЛЛЯ

Вашингтон. — Голова Юнайтед Майн Воркерс Джан Л. Луїс і власники шахт м'якого вугілля склали план створення урядом перевозової корпорації юнії й власників для постачання американського вугілля по цілому світі. План передбачає вренду пароплавів, авіаніс Ліберті, побудованих під час другої світової війни. Ці пароплави перевезли б американське вугілля до Європи й Японії без прибутків. Луїс каже, що тепершня ціна постачання вугілля з Верджинії до європейських портів становить \$14.50 від однієї тонни, отже повна ціна в Європі становить \$25, а в Японії \$30. Це, на думку Луїса, дуже висока ціна. Коли б була створена спеціальна перевозова корпорація, тоді перевіз вугілля був би дешевший. — Луїс, іменем своєї юнії, висловив солідарність зі змаганнями юнії робітників сталевих промисловості до підвищення платні в сталевій продукції.

Винайдено способи лікування від наслідків атомової бомби полоним Гордон Діа, голова Комісії Атомової Енергії. Додаток енергії має вартість 54.6 центів. Найвищу вартість має долар у 1914 р., коли за нього можна було купити товару вартістю \$147. Так повідомляє Бюро Статистики при департаменті Праці.

ГУС ГОЛЛ ПРИЗНАНИЙ ВИНУВАТИМ В НЕПОСЛУСІ СУДУ

Нью Йорк. — Секретар Комуністичної партії Гус Голл, признаний винуватим в непослусі суду. Федеральний суддя Силвестер Райен вирішив, що не з'явився до відбуття кари

В АМЕРИЦІ

Бразилія потребує від ЗДА обсяга на наступний рік на суму \$80,000,000. Найближча до Бразилії країна Аргентина не має стільки обсяга на експорт. Книжка „Норт Америка”, видана вперше в 1881 р. в Бостоні, перенесла назву в Нью-Йорк. П написав англійський письменник Антоні Троуп. В цій книжці з критичні зауваги про те, що робітників не можуть діждатися платні, що підприємці ошукують уряд і наряд, що урядовці вживають нечесно своїх впливів і т. п. Демократи зареєструвалися втричі більше, ніж республіканці перед останніми виборами в Нью Йорку. На третьому місці стоїть Ліберальна партія, яка ставить кандидатів тільки на деякі округи.

СОВЕТИ ДОМАГАЮТЬСЯ ПРИПИНЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ДОПОМОГИ ПОНЕВОЛЕНИМ НАРОДАМ

Париж. Совєтський міністер закордонних справ Андрей Вишинський виступив вчора в Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй з оскаженілим обвинуваченням проти Злучених Держав за їх „намагання розпалити революцію” в комуністичному світі, та висловив надію, що чотири інтерв'ювані в Мадриці американських літунів матимуть „належну увагу” з боку „наших” військово-судових органів. Вишинський формально домагався від Об'єднаних Націй, щоб вони проголосили американській Акт Взаємної Безпеки „актом агресії” та домагалися його відклику. Він твердив, що цей акт призначено 100,000,000 доларів на допомогу підпольним рухам в Совєтському Союзі. Вишинський окремо зупинився над справою примусової висадки американського транспортного літака в Мадриці, повторюючи відомі вже обвинувачення, що цей літак був в „шпигунській місії” та що на ньому знайдено мапи України. Виступ Вишинського тільки потвердив відомий совєтський страх перед визвольними рухами поневоленних Москвою народів. Американський представник Майк Мансфілд поставив опісля совєтському делегатові кілька питань, намагаючись довідатись від нього чи він справді має на думці поставлення перед військовим судом інтерв'ювані в мадриці американських літаків та чи він говорив в імені Мадриці. Вишинський викручався від своєї відповіді, заявляючи, що він говорив „загально”. Мансфілд заперечив опісля твердження Вишинського, що Акт Взаємної Безпеки є порушенням міжнародного права, стверджуючи натомість, що це власне Москва, від самого початку встановлення комуністичного режиму, намагається встрявати у внутрішні справи інших країн, організує в них свої п'яти колонії та намагається викликати революції. „За посередництвом коліс Комінтерну, а тепер Комінформу та через місцеві комуністичні партії Совєтський Союз підніс справу інтервенції у внутрішні справи поодиноких країн до міжнародної професії, даючи затруднення багатьом тисячам людей” — твердив американський представник.

АЧЕСОН ЗАПЕРЕЧУЄ СОВЕТСЬКІ ОБВИНУВАЧЕННЯ

Вашингтон. — Державний секретар Дін Ачесон назвав безглуздом совєтські обвинувачення, що Злучені Держави скидають на парашутах своїх розвідників на совєтську територію. Він вважає, що совєтська пропаганда розпочала тепер кампанію в цій справі з двох причин: щоб виробити серед комуністів відповідні настрої проти Америки з одного боку, та щоб тероризувати не-комуністів в Совєтському Союзі, з другого. Відповідаючи на запити кореспондентів, державний секретар твердив на пресою конференції, що останнє совєтське повідомлення про розстріл двох „американських диверсантів”, без попереднього повідомлення про їх арешт і за суд, є щонайменше дивне, тим більше, що воно сходинється з подібним обвинуваченням з румунського боку та з акцією у зв'язку з примусовою висадкою заблуканого американського літака в Мадриці. Ачесон заявив, що уряд Злучених Держав абсолютні нічого не знає про будь-які шпигунські намагання в Совєтському Союзі.

СОВЕТИ ЦЕ ЗАГРОДА ДЛЯ СЕРЕДНЬОГО СХОДУ, ТВЕРДИТЬ АМЕРИКА

Вашингтон, 19 грудня. — Уряд Злучених Держав заявив, що створення оборонної команди для Середнього Сходу стало необхідністю з уваги на загально відому й документами доведеною загрозу агресії. Плани Злучених Держав, Британії, Франції й Туреччини для оборони середньо-східних країн відповідають постановам чартеру Об'єднаних Націй, в якому передбачаються „добро-вольні співпрацюючі” організації безпеки, які це написав департамент стейту у відповідь на совєтську ноту з 24 листопада, в якій містився закид на адресу Злучених Держав, наче ця країна, в сполучі з країнами Атлантийського пакту планувала агресію на Близькому Сході. Подібні відповіді вислали водночас уряди Великобританії, Франції й Туреччини, які це згадали в американській ноті, де сказано, що підозріння Совєтів зовсім не мають підстави. Згадані держави ствердили в своїх нотах з 10 листопада, що середньо-східна команда організується для того, щоб дати безпеку країнам на випадок, коли б вони стали предметом агресії, і для посилення незалежності й свободи тих країн. Нота пригадує Совєтам, що їхній міністер закордонних справ вислав 25 листопада 1940 німецькому амбасадорові в Москві пропозицію, щоб Совєтський Союз мав право встановити на турецькій території свої військові бази над проливом.

КОМІТЕТ О.Н. ПРИЙНЯВ ЗАХІДНИЙ ПЛАН РОЗБРОСННЯ

Париж. Політичний Комітет Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй прийняв вчора пропозицію трьох західних великодержав щодо встановлення з. зв. Комісії Розбросення, завданням якої буде поробити нові зусилля для порозуміння в справі „відповідного зменшення всіх збройних сил і всіх родів зброї”, включно із заборною атомовою бомби. В користь резолюції голосували представники 44 країн, проти не було 5 совєтських голосів, а представники десятих країн, переважно азійсько-арабських, здержались від голосування. Резолюцію прийнято тільки з деякими формальними поправками, відкинувши раніше всі совєтські пропозиції, що ставили на перше місце заборону атомової зброї, роблячи це передумовою дальших заходів в справі розбросення.

ВІДНОВЛЕНО ЗАХОДИ В СПРАВІ ПРИЙНЯТТЯ ІТАЛІЇ ДО О. Н.

Париж. — Західні представники відновили вчора свої заходи, щоб проморити Італію шлях до членства в Об'єднаних Націях. Цим разом французький представник в Раді Безпеки висунув резолюцію, рекомендуючи „нагду потребу” перевірки дотеперішнього становища Ради відносно італійського подання в справі членства в ОН, мотивуючи це аргументом, що Італія має з доручення Об'єднаних Націй протекторат над Лібією і тим самим вона повинна бути членом цієї міжнародної організації. — Совєтський представник, що вже чотири рази скористав з свого права протесту в цій справі, заповів це й п'яте вето, якщо Рада не прийме совєтських передумов та разом з поданням Італії не розгляне і не апробує теж подані південно-європейських совєтських сателітів.

СУПЕРТАНК, „ЩО ПЕРЕБ'Є ВСЕ”

Дітройт. — Модель нового воєнного важкого танку, першого від другої світової війни, закінчено 19 листопада на фабриці в Ньюарку, у стейті Делавар, як це виявляє корпорація Крайслера. Новий танк, названий Т-43, „переб'є всяку наземну воєнну машину, яку досі загалом вироблено”, твердять урядовці корпорації. Новий танк має бути швидший й легше поворотний, ніж російський танк Йосип Сталін III. Американський танк має гармати з дулом у 120 міліметрів, отже найбільш з усіх які досі мала американська армія. Танк порушує холодний мотор у 180 кіньських сил.

Програма Дослідів СССР ще має до розпорядження стипендії

Нью Йорк. Дирекція очолюваної проф. Філіпом Мозлі т. зв. Програми Дослідів в справах СССР (Research Program on the U.S.S.R., 401 West 118th St., New York 27, N. Y.), за підписом асистента директора Александра Далліна, повідомляє, що вона має ще до розпорядження обмежену кількість стипендій для дипломованих студій в соціальних або гуманістичних науках на весняний семестер, що починається 1-го лютого 1952 р. Ці стипендії призначені для осіб, які мають вже завантовані академічні студії та які бажали б одержати американський диплом. Крім того, стипендію можуть одержати тільки ті особи, які залишили Совєтський Союз після 1941-го року. В приділюванні стипендій не братиметься до уваги осіб без академічних наук, ніж зазначено. За яких дипломів, ані студентів інших наук, ніж зазначено, а за інформаціями треба звертатись на подану вторі адресу.

КОМУНІСТИ ДЕПОРТУВАЛИ 8,000,000 ОСІБ З СЕРЕДНЬОЇ ЄВРОПИ

Вашингтон. — Провідні європейські втікачі, які опинилися на території Злучених Держав, нараховують, що за наказом Москви 8,000,000 осіб скоплено в країнах Центральної Європи й вивезено на невеличкі роботи. На конференції втікачів з Середньої й Східної Європи стверджено, що Москва надіється винищити цілі нації при допомозі насадженого голоду, негду і депортацій. У конференції брали участь представники під-совєтських країн, таких, як Естонія, Латвія, Чехословаччина, Угорщина, Польща й Румунія, а теж були люди і з Югославії. Цифри зібрані від тисяч різнородних втікачів з-під Совєтів, стверджують, що вивезено до невеличких таборів Росії 60,000 людей з Естонії, 100,000 з Латвії, 2,225,000 з Литви, 600,000 з Чехословаччини, 300,000 з Угорщини, 1,700,000 з Польщі, 3,160,000 з Румунії.

АЛІАНТИ ПОГОДЖУЮТЬСЯ НА ВІДБУДОВУ КОРЕЇ ПІД ЧАС ПЕРЕМИР'Я

КОМУНІСТИ ЗАПЕВНЯЮТЬ, ЩО СПИСОК ПОЛОНЕНИХ Є „ПОВНИЙ І ТОЧНИЙ”

Токіо. — Аліантські представники на мирових переговорах в Панмунджом заявили вчора комуністам, що вони погодяться на відбудову чи перебудову всіх нормальних установ в Північній Кореї, натомість в жадному випадку не дозволять на будову нових аеродромів, як теж обстоюватимуть своє домагання повної контролю виконання „постанов перемир'я по обох боках демаркаційної лінії. Вони теж не відступають від свого домагання права на ротаційні зміни своїх військ в Кореї, „заморожуючи” тільки їх кількість як таку. Цю заяву склав голова аліантської делегації на переговорах, в справі полонених, ген. Говард Торнер, на нарадах підкомітету в справі виконання постанов перемир'я. Натомість не встановлено ще дати нарад підкомітету в справі полонених, бо аліантське командування в Токіо, як і державний департамент у Вашингтоні не закінчили ще перевірку переданого їм комуністичного списку полонених. У відповідь на того списку комуністична раліантські застереження щодо достатності повторює твердження комуністичного командування, що цей список є „повний і точний”. Аліанти вважають, що комуністи не розраховалися з кількох тисяч аліантських полонених та кількадесят тисяч південних корейців. Після закінчення перевірки списків полонених аліантські і комуністичні представники почнуть негайно наради в справі обміну самими полоненими. — Ген. Торнер заявив, що вчорашні наради в Панмунджом були „безуспішні” і він добуває дальші труднощі. Згідно з умовами, всі передумови перемир'я повинні бути устійнені до 27 грудня, отже вже залишилося відносно мало часу не тільки на узгодження суперечностей, але й на обговорення цілої низки незаторкнугіх ще справ. — Все ж таки в аліантських колах не втрачають надії, що при „добрій волі” з обох сторін — переговори могли б закінчитись успішно в передбаченому часі.

ЦІЛЬ АЛІАНТІВ В КОРЕЇ — „СПРАВЕДЛИВИЙ МИР”

Мунсан, Корея. — Головні американський представник на переговорах в Панмунджом, адмірал Джой, заявив вчора кореспондентам, що аліанти в нічному не відступлять від своєї головної мети — „справедливого миру” в Кореї. Один з кореспондентів хотів довідатись, що аліанти зробили б в випадок потвердження підозрінь, — що комуністи вбили тисячі аліантських полонених. — Адм. Джой відповів: „Я не знаю, що ми зробимо, але я знаю, що всі ми хотіли б у такому випадку зробити.” Він в дальшому твердив, що коли б аліанти могли повірити в добру волю комуністів, то вже вкоротці після підписання перемир'я „ми всі спакували б свої речі та забра-

ЗА КІЛЬКА ДНІВ БУДЕ ПРОГОЛОШЕНА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ЛІБІЇ

Тріполі, Лібія. Тут вже завершується підготовка до вранішнього проголошення державної незалежності цієї колишньої італійської колонії, що тепер буде королівством. Формальність проголошення незалежності буде довершена через два дні після лат. свята Різдва. Лібія має 700,000 квадратних миль території і 1,000,000 арабського населення. В день проголошення незалежності Злучені Держави виявлять їй свою добру волю тим, що подарують їй один мільйон доларів. Рівночасно повідомляється, що в день проголошення незалежності перший уряд Лібії підписав окремі договори із Злученими Державами, Британією і Францією, на підставі яких ці країни матимуть право вдержати там свої дотеперішні військові бази. Злучені Держави мають в Лібії величезну авіаційну базу у Вілюсі, на якій, крім 1,500 американців, працює коло 4,000 лібійців.

МОЖЛИВІСТЬ НОВИХ ПЕРЕГОВОРІВ В СПРАВІ СУЕЗУ

Париж. Вчора тут відбулися наради між міністрами закордонних справ Британії, Ентоні Іденом, та міністром закордонних справ Єгипту, Могамедом Салатом ель-Діном Пашою, предметом яких були можливість відновлення англо-єгипетського каналу та договору, що заступив би зірваний єгипетським урядом англо-єгипетський договір з 1936-го року. — Точний перебіг розмов і їх вислід ще невідомі, але з британського боку заявляється, — що Британія завжди готова переговорювати в тій справі, — ставляючи за передумову домагання відновлення ладу і миру в спірній зоні. Теж державний секретар Дін Ачесон у Вашингтоні знову висловив надію, що єгипетський уряд перевірить це своє становище щодо спільної пропозиції західних великодержав відносно участі Єгипту в спільній аліантській системі оборони Близького Сходу. Після вчорашніх нарад з Іденом, єгипетський міністер негайно поінформували свій уряд в Каїро про ці розмови і тепер очікує дальших інструкцій.

В СВІТІ

Совєти передали американській флоту в Бременгфен, Німеччина, два 6,500-тоннові корабля, позичені Совєтами разом з 600 іншими воєнними кораблями під час другої світової війни. 175,500 ізраїльців, емігрантів з різних країн, живуть тепер в шатрах в Ізраїлі, з уваги на мешканців трудності. Лондонська поліція встановила новий порядок руху на вулицях, даючи пішоходам пріоритет перед автими в переході вулиць. Вислід нового прийнято для пішоходів впроваджені одного місяця! 66 вбитих і 3,658 пошкоджених. „Божественним” назвав один з опозиційних іранських послів іранського прем'єра Моссадеха, закликаючи його „варварство і диктатуру”. Екзекутивна Рада Соціалістичного Інттернаціоналу, що впровадила останніх трьох днів радла в Брюсселі, ухвалила резолюцію в користь планованого створення спільної європейської армії.

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Table with subscription rates: PEREDPLATA, SUBSCRIPTION RATES. Includes rates for one year, six months, and three months.

За кожен зміну адреси платиться 10 центів. За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СПИСОК ПОЛОНЕНИХ

Сьогодні, напередодні Різдва... безлідно не тільки американців, але й понад 80,000 корейців, яких теж немає на комуністичному списку полонених.

Тисячі американських родин: батьків, матерів, жінок та дітей, з тривогою в душі та розпачем в серці марно шукатимуть в списку полонених доголог ім'я.

Літературна діяльність Уласа Самчука, 25-ліття якої відзначає тепер українська громадськість на еміграції, почалася 1926-го року, коли у журналі "Бесіда", що виходив у Варшаві за редакцією В. Островського, з'явилася оповідання "На старих стежках".

Літературна діяльність Уласа Самчука, 25-ліття якої відзначає тепер українська громадськість на еміграції, почалася 1926-го року, коли у журналі "Бесіда", що виходив у Варшаві за редакцією В. Островського, з'явилася оповідання "На старих стежках".

Літературна діяльність Уласа Самчука, 25-ліття якої відзначає тепер українська громадськість на еміграції, почалася 1926-го року, коли у журналі "Бесіда", що виходив у Варшаві за редакцією В. Островського, з'явилася оповідання "На старих стежках".

ХИБНА АРГУМЕНТАЦІЯ

Уже довгий час Давид Дж. Далін веде в Америці завзяту пропаганду за "єдину, неділиму Росію". Хоча доконче переконатися американський народ та його владу, що на випадок провалу більшовизму в Советах, Росію треба територіально врятувати в такому розумінні, щоб задержати при ній примусово ті країни та народи, що вона їх впродовж століть загарбувала і підбивала.

Далін лякає у цій статті Америку, Європу, а то й світ — Німеччиною. Очевидно не тою, що тепер існує, а майбутньою Німеччиною, яка стане великою силою, як тільки прийде до воєнного конфлікту західних демократій з Москвою.

Далін стоїть за те, щоб Америка та демократії вже тепер являть їй одверто проголосили, чим має бути Росія по війні, а властиво, яка доля має бути Росії, що творять тепер її складові частини.

Далін стоїть за те, щоб Америка та демократії вже тепер являть їй одверто проголосили, чим має бути Росія по війні, а властиво, яка доля має бути Росії, що творять тепер її складові частини.

Але з цією радістю обміється смутком і журба багатьох інших тисяч родин, батьків, чоловіків, сини і брати яких теж "пропали в акції", але яких немає на списку полонених.

Департамент оборони, проголошуючи список полонених, попередив на зацікавлених, що в цьому списку можуть бути неточності, бо комуністи не погоджуються на перевірку того списку представниками Червоного Хреста або відповідної іншої організації.

Де поділись тих 7.844 американських воїнів в Кореї, що "пропали" та яких немає на списку полонених. На це дається три можливі пояснення. Перше — деякі з пропавших могли полетіти в босній метушні і спочивають в могилах невідомих воїнів.

Треба сподіватися, що альянтське командування поробить всі можливі заходи, щоб висвітлити справу цих пропавших

Микола Огерст

"ЦІКАВИЙ" ЖУРНАЛ

Національний прапор над могилою воляка, що поклав своє життя, захищаючи волю своєї батьківщини, то є найвища нагорода, якою цілий народ відзначає святу для нього пам'ять про полеглого.

Ми звикли читати совєтську агітаційну макулатуру в часи нашого перебування в "найдемократичнішій" державі, але таке от близькість нам вперше трапилось прочитати — певно тому, що совєтські видання, які суди доходять, призначені виключно для чужинців.

Ось недавно прокотилась друга світова війна, що забрала десятки мільйонів воїнів, а хто з червоних "вельмож" загинув на фронті? Генералістус, що цокотів зубами об станик від страху п'ючі воду промовляючи до свого народу.

рали Берія, Вулганін, Молотов, Миколай, Хрущов та ще багато інших, що не тільки ніколи не були в бою, але навіть бояться без охорони з'явитися перед військом? Чи може згинув хтось в бою з "вельмож" тих нечисленних вишисних, громиць, маленковичів, пономаренко, косигінців та інших попіхачів "славного генералістусуса"?

Яке треба мати нахабство, щоб палпожити дійсних героїв Кореї, які плече-в-плече билися з своїм генералом МекАртуром під Сеулум, а тепер б'ються з генералом Ріджвеем і писати: "с цюсь гідко-безсоромне поставити над могилами поляглих воїнів їх національні прапори..."

Та розгорніть далі сторінки цього журналу, що випадково попав до наших рук. Натрапляємо на велику статтю: "Здесь была зона пустыни", яка ясно ілюстрована і розповідає, як зараз "щасливо" живуть два села: Юркіно і Староє, зруйновані під час війни.

Ось на другій світлинці "Арина Андреевна" хазяїнує на мольотному дворі і грузить все зібране молоко на автомашину, аби його відправити на примальний пункт "Заготмолока". Ми добре знаємо, що в колгоспі крім голови, членів партійного осередку та агентів МГБ ніхто молока не має.

Літературна діяльність Уласа Самчука, 25-ліття якої відзначає тепер українська громадськість на еміграції, почалася 1926-го року, коли у журналі "Бесіда", що виходив у Варшаві за редакцією В. Островського, з'явилася оповідання "На старих стежках".

Літературна діяльність Уласа Самчука, 25-ліття якої відзначає тепер українська громадськість на еміграції, почалася 1926-го року, коли у журналі "Бесіда", що виходив у Варшаві за редакцією В. Островського, з'явилася оповідання "На старих стежках".

Літературна діяльність Уласа Самчука, 25-ліття якої відзначає тепер українська громадськість на еміграції, почалася 1926-го року, коли у журналі "Бесіда", що виходив у Варшаві за редакцією В. Островського, з'явилася оповідання "На старих стежках".

Багато думок налітає при згадці про цей ювілей і хотять втиснутися в один абзац про творчість того, хто заслужив за 25 років по-волинському упертості і надійності невтомної праці вже цілої монографії про себе. "Зустрінемося у Києві" — такий наголовок має один твір Самчука. Нема сумніву, що ця зустріч його з цілою українською літературою із своїм мільйоновим читачем рано чи пізно станеться.

Д. Ю.

ПОРТРЕТ СТАЛІНА

Тирани минулого були прямі в свої жорстокій відвертості і голосно говорили про свої протилюдні бажання та наміри. Вони були впевнені в своєму не людському походженні і дуже часто своїм підладним нагадували про це.

легких, підкорених ним людей. Він особисто керує ними несе за всіх "відповідальність". А покіляти тирани народами не обираються, то вони несуть "відповідальність" лише перед своєю безмежною самозакоханістю і власним зіпсутим смаком, бо пригнобленим ними масам вони ніколи не піддаються.

Тирани минулого були прямі в свої жорстокій відвертості і голосно говорили про свої протилюдні бажання та наміри. Вони були впевнені в своєму не людському походженні і дуже часто своїм підладним нагадували про це.

Висока дисципліна та веселі настрої — це те, "небагато", що лише від них і вимагається. А це також значить, щоб у них ні в день, ні вночі не було сумнівів до постійної непомилковості і бездоганності "вождя", бо лише ім, невідомо ким, в марксизмі-ленінізмі-сталінізмі, людям першої в світі совєтської комуністичної держави притаманні помилки і всілякі нерозуміння на тій дивній, на перший погляд, їхній, а в дійсності для них цілком чужій совєтській землі.

Вся історія царської і ленінсько-сталінської Російської імперії, показує, що права людської особи там ніколи не доводили до чіткого юридичного окреслення, і в системі цієї державності вона завжди була лише її рабом, а з такого стану там завжди користалась тільки держава. І не дивно, що і тепер в сталінській дійсності там всюди проповідується і культивується в людях самовідчуження від особистості самостійності, самовідчуження від почуття правди, національної приналежності, відповідної плати за працю, задоволення елементарних людських потреб, а після цього і життя. І здібності самовідчуження до нечуваної крайності на користь комуністичної тираниї вважаються там найвищим досягненням сталінського виховання.

Перегортаємо ще одну сторінку і натрапляємо на статтю професора Аванісева: "Наука о языке на новом этапе". В цій невеликій статті ім'я Сталіна згадується 14 разів і безліч разів "сталінське ученіє о языке" і все це на неповній лише одній сторінці.

І над цим чорним привидом стоїть Сталін, котрий в СССР здобув виключне становище і звання "вождя". Всі його політичні та державні справи як і куля в грудях Алілуєвої, як і тямничне безлідне зникнення членів політбюро там не належать до компетенції партійних чи судових установ. Все, що б він не зробив, дозволяється

ном коло нового будинку, але такого мало, що тут в Америці подібного йому не знайдете. Та це ще не така була б і біда, коли б хоч цей невеликий будинок був власністю "Ніни Афанасівни"; горе в тому, що в Советах приватна власність скасована і коли "Ніна Афанасівна" не є співробітником МГБ, чи членом партії, то в цьому невеличкому будинкові живе щонайменше десять родин, а тому будинок для мешканців є справжнім пеклом на землі. Робиться це так свідомо, щоб у будинку була завжди гризня, наслідком чого є донос, а тому кожен мешканець тікає а дому на роботу, аби не бачити й не чути того пекла, що звється "щасливою колгоспною родиною". І влада бивас нараз двох зайців: мас дарових "секретних співробітників" МГБ, а на полі завжди має робітників, які не хочуть повертатися з роботи в "щасливу родину".

Перегортаємо ще одну сторінку і натрапляємо на статтю професора Аванісева: "Наука о языке на новом этапе". В цій невеликій статті ім'я Сталіна згадується 14 разів і безліч разів "сталінське ученіє о языке" і все це на неповній лише одній сторінці.

тільки всім невинно невтомно хвалити, і лише декому іноді вдається про це зручно промовчати. Ці права він завоював за допомогою політичної поліції (М. В. Д.) надогою і безроздільно, і горе тому, хто їх в чім-небудь порушить або не буде щоденно прославляти. Все, що дозволяє собі робити Сталін, в наші дні на Землі уже більш нікому ніде не дозволяється. (Закінчення).

був, даремна річ, — бо що путнього можна сказати про те, чого не знаєш, але з цікавості ми спинаємося і читаємо:

"С полным авторитетом молодость наша шла, "Виспівався в планеті внутрішні дела..."

Прочитали й подумали: неже автор це й досі не розстріляний! Тож кремлівські "вельможі" скрізь і всюди кричать, що вони не втручаються у внутрішні справи жадної держави і раптом, якійсь Светлов у своєму вірші прямо зазначає, що "з полным авторитетом вмішувється у внутрішні дела" цілої планети, а не то "що держави. Жалко буде, коли автор розстріляють в цій "найдемократичнішій" державі!

Хочемо також, спинитись хоч на одному фото. Ось на першій сторінці фото пам'ятника Горького в Москві. Сам пам'ятник нічого цікавого собою не уявляє: Мармуровий постамент і на ньому фігура письменника на-весь зріст. Зате наліска на-в'ятникові вартій уваги: "великому руському писателю Максиму Горькому від правительтва Советского Союза". Знай наших: Горькому пам'ятник від уряду... Скільки в цих словах приязнства до народу! "Правительство", що є в е в о р і ю країну, в край рабів і злиднів, що сидить паразитом на шні народу, що керує своїм народом кулею в потилицю і батогом. "Правительство", що його ненавидять весь народ — ошчасливлює Москву пам'ятником! Раби зробили, а погоничі повернули цей твір вже як подарунок від них, "погоничів, тим самим рабам.

Але редакцію ми за це не винуватимо: спробуйте щось написати отак прямо, по-циркові, від душі, — "зараз попаде те на "трудова перековку" до концентраційного табору, а звідтіль лише одна дорога — на той світ. Саме тому редактори всіх журналів далі переповняли нечисленними історіями совєтських досягнень. Але нас на цей гачок це піймає, ми добре знаємо, що ті "досягнення" існують лише в журналі та фото-ательє, що робило ці світлинки.

Клядія Олесницька

ПРО ЩО ПИСАТИ—ЧИ ЯК ПИСАТИ

(До дискусії над тижневиком)

Редакція „Свободи“ переїде до історії української преси за нові підготовчі способи до видання літературного додатку. Шукаючи майбутніх читачів та віддаючи їм голос в справі типу і змісту журналу, Редакція хоче знати свого читача і його читачські інтереси.

І. Кедрін пропонує надати журналу універсальний характер. Далші учасники дискусії у загальному цей характер журналу апробували, але не всі виявили правильне розуміння його універсальності, яка стосується не тільки до тематики, але й до засягу читачів. Універсальний журнал своїм змістом може зацікавити усі суспільні шари.

Назву „журналу для родин“ з самого початку пов'язано з поняттям „популярний“, а словом „популярзувати“ ми звикли називати упрощування теми чи проблеми до тієї міри, щоб його зрозуміли неосвічені або малоосвічені люди. З таким розумінням „популярності“ майбутнього журналу не погоджувалися майже усі автори дискусійних статей, підкреслюючи домагання вищого типу матеріалу, літературної прози, мистецького стилю.

Тим часом у видавничій світі популярне видання це таке, що: 1) з огляду на ціну доступне якнайбільшій кількості людей, або 2) популярне, бо видаєть хоча охочі читачі якнайширші кола читачів живаючи окремих метод у цілому процесі творення журналу — від редагування починаючи і на поширенні закінчуючи. У редагуванні — побіч добору тем — обов'язують специфічні вимоги щодо мови і стилю друкованого матеріалу — проблема, яку розглянемо пізніше.

Неправильність у вживанні термінів завжила на далішій дискусії над журналом, яка у певсь час крутилась біля того про що писати, а не як писати та для яких цілей.

Питання не у тому, чи „легкий матеріал“ для розваги — чи мистецька проза на послуга тематичній енциклопедійних розмірів. Це про потребу магазину для нашої читачької публіки можна пояснити цей справжній феномен на тлі нашої дійсності з леве животноюю пресією та ефемеридями журналами? двотисячна черга людей, що готуються на передплату журналу, якого не бачила ще на власні очі! Український читач же на

журнал, який був би редагований на подобу американського універсального магазину. А що таку потребу висловлює досі багато авторів дискусійних статей — хоч не завжди виразно — я поспробую схопити те, що найбільш характеристичне у ньому та вказати на цю велику культурну місію, яку американський універсальний магазин повинні серед своїх читачів.

Перш за все — є він тут найбільш прийнятним (бо найширшим і найбільш безпосереднім) ланцюжком між творцем — носієм культури в найширшому цьому слова значінні — духової і матеріальної — а її приймачем, публікою. Виявом такого посланництва магазину є його тематика: спіробітник універсального магазину, чи автор, який посилав сюди свій матеріал може писати про все, що апелює до інтелекту чи духа людини, і в виборі теми з обмежений лиш одною редакційною засадою, а саме, що стаття не може бути ідентичною з темою, яка у даному році була вже порушувана на сторінках того самого магазину. Якщо другий магазин на цю тему раніш у себе вже писали — автор, чи спіробітник журналу мусить підібрати до теми новий, оригінальний підхід, сперитися на свіжі джерела, чи додати нові, досі невідомі факти. На цю засаду звертається увагу студентам - журналістам — відома вона кожному автору, який шукає для своїх писань магазинного ринку збуту.

Побіч заповнюк постійно нових тем тайна феноменальності популярності американського магазину лежить у тому, що — абстрагуючи від цього про що пише — автор мусить написати статтю так званого „почитною прозою“ (readable prose), або погодитися на те, що редакція після правил такої прози його писання справить, а то й одні лиш думки та ідеї автора сама вбере в її шату. Звідтіля так часто у американських магазинах спільне авторство під обрізкою одної теми, або заввага „as told to“, де оповідач фігурує нарівні з автором, який чужий фабулі та ідеям надає свос стилістичне оформлення.

Почитна проза — це теж одна з ревенцій нашої ери і побіч магазинів у журналістиці на широкі розміри звивалося її в купецькій рекламі, який пота bene першій станула вона на послуги та якій попомгла вирости до одного з ріпальних чинників господарського життя Америки. Спіраючись на розкритий психоаналізою тайні ділання слова на інтелект та волю людини, сьогодні скоплена фона в научні засади, з окремою літературою, дослід-

никами, катедрами та викладачниками по американських високіх школах.

По характері — почитна проза більш зближена до природного чим художньої, та побіч специфічних мовних та граматичних засад послугується на широкі розміри будовою речення з питанями, ослісками, стилістичними недовікличеннями, діялогами і т. д. Проте, в відношенні до себе цих усіх мовних складників надає прозі т. зв. „human interest“ — необхідний для того, щоб її зачитали до почитно. Послугується реченнями в засаді короткими, але з великою емпасою сили поодиноких слів. Класичним прикладом такої гіпнотизуючої сили поодинокого слова та широкого засягу думки — ідеї, яку вміло підібраним словом можна охопити, вважають славний наголовок едіторіялу про атомову бомбу в Saturday Review of Literature, де автор фразою-наголовок „Модерний чоловік пережиток“ краще як хто другий на такому місці схопив суть трагедії людської раси в обличчі розділеного атому. (Вилучи магазин розійшовся в подвоєному числі!).

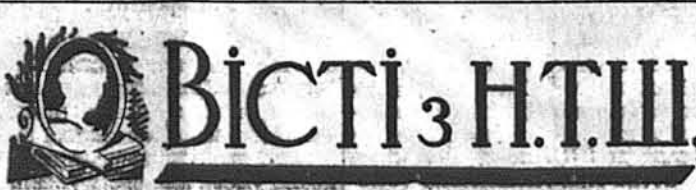
Турбота за розвій нашої літератури водила пером майже кожного з авторів дискусійних статей і під крилами тижневика вони шукали для неї скоронища. Тому я не спинюючись на наших ділянках культури вкажу на велетенську ролю, яку універсальні магазини відіграли в розвою американської літератури. Згідно з висновками групи авторів, які працювали над історією американських літературних магазинів, і під наголовок „Little Magazine“ видали її друком (Hoffman, Frederic Jelen etc. Princeton, 1946) — це вони, популярні-універсальні магазини, а не літературні, відкрили абсолютну більшість американських передових письменників та зв'язали їх з читачькою публікою.

Як практично виглядає співпраця американського магазину з письменником — автором? У кожному випадку автор іде на деякий компроміс „сам з собою“, і, або пише щось спеціально для магазину, респектуючи до границь можливості прийняти засади магазинної прози та добравши найбільш для цього місяця придатний сюжет — або послав до редакції твір, який пізніше по'явиться окремою книжкою. У цьому випадку твір, як правило, скорочують та „перередагують“ так, щоб зблизтити його біблі до почитної, чим художньої прози. Заобсервованій при цій практиці феномен виказує, що скорочений друк твору у магазині перед появою книжки не тільки, що не вбиває зацікавленія для неї, але навпаки — збільшує її продаж та популяризує автора.

Другий спосіб, яким редактор магазину працює для письменника це те, що звиваючи різні способи вивозу у своїх zitagivах любов до літератури. Драматизована життява історія невідомого автора, вміла інтродукція книжки, яка щойно по'явиться, критика твору прийняти, зрозумілими термінами та магазинною прозою — все те служба американського магазину для розвою літератури, а її видимий результат — це американський книжковий ринок, один з найактивніших у цілому світі.

Самой ж літературі не творить магазин. Виняти українського автора, вивозити українського читача, взяти книжку від першого та дати у руку другому — ось це велике завдання в літературній ділянці нашого майбутнього магазину.

ЩЕ БРАКУЄ ТІЛЬКИ ВАШОГО ЗАМОВЛЕННЯ НА НОВИЙ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ТИЖНЕВИК „СВОБОДИ“, ЩОБ ВІН МІГ ПО'ЯВЛЯТИСЯ! ЗГОЛОСІТЬ ЙОГО НЕГАЙНО!

НАУКОВІ ДОПОВІДІ

Дня 27. жовтня ц. р. виголосив професор Стефан Гол Університету Л'єр-Белла Андрушів доповідь на тему: „Про одну проблему з теорії поліномів“. Доповідь була суто науковою й викликала зацікавлення зібраного гурта слухачів-математиків. Між гістьми був професор математики Стефан Гол Університету д-р Гіршберг, що також брав участь у дискусії.

Дня 10. листопада ц. р. відбулася доповідь м-ра Василья Тучака п. н.: „Українська проблема на тлі американської закордонної політики“.

Доповідач знові сміграт, який однак вже виступив у успішній доповіді Школу Міжнародних Зв'язків при Колумбійському Університеті та набравши основного знання американської закордонної політики. Своєю доповіддю розпочав доповідь від з'ясування ідеологічних основ американської закордонної політики, і від її практичних засад встановлення вже першим президентом ЗДА Джорджом Вашингтоном та президентом Монро. В першому періоді своєї загра. політики Америка тримала засади приязни зі всіма народами світу, при одночасному невіданні ЗДА ніяких союзів з позамежними державами в ніяку позамежний війну. Монро обмежив територіально заінтересувані Америки до американського континенту. Все ж такі доктрина Монро, яка своєю обмежуваністю до класич. „Америка для американців“ набрала згодом ширшого значення. Вирішало питання, де кінчатиметься інтереси Америки. Для своєї безпеки та для забезпечення американських інтересів в Китаю Америка була пригноблена відшанувати у війну з Єспанією за Філіппини. Нова техніка поширила засяг територіально доктрини „Монро“ ще ширше, поза Атлантичний океан: тут лежить рівнина, чому Америка відшанувала в першу та в другу світову війну. Вріднування Великої Британії, як незалежної англійської держави, приязної для Америки, було поширенням території, на яку розтагується доктрина Монро, аж поза Океан.

Виходячи поза американський континент, Америка була пригноблена покласта в основні засади закордонної політики якусь ідеологію. Цєю стали американські ідеали багатьох американських демократів-лібералів, тімчасом та Вільгельмівська Америка проголосила та старалась переводити в життя право самообзначення народів, хоч традиційна приязнь з Росією, якої Америка потребувала, як партнера проти Японії, не дозволяла їй застосувати право самообзначення і до народів Росії по першій світовій війні.

Тут стрінулися вже 32 роки тому американська та українська політика. Задля приязни з Росією не застосовано в часі російської революції права самообзначення до України. Автор є переконаний, що тепер міжнародна ситуація основно змінилася. Росія з прийняттям ставлорогом Америки нового курсу, воєнним, що затрокує її існування. Тому Америка тепер вже у власному інтересі мусить остаточно американські ідеали демократії в рівності та волі застосувати теж до території Росії, отже й до України.

Загальному зрозуміння змінених обставин у відношенні до Росії в Америці нема ще вповні, але це зрозуміння росте з кожним днем. Американська публічна опінія щораз більше стає на становищі, що Америка мусить свої ідеали свободи та незалежності приминити до всіх народів світу, отже й до народів Росії, а до України зокрема голос: проф. Коваль, проф. Чубатий, проф. Лев, д-р Домбровский.

Дня 24. листопада ц. р. виголосив проф. Лев Шанковський з Філадельфії доповідь на тему: „Бібліографія українських підлітківих видань в

Україні за час 1945—1950“. Голова Амер. Відділу НТШ проф. М. Чубатий представив присутнім доповідь, даючи її поясненні коротко, чому доповідь на таку тему вимагався цілком добре в рамках наукових доповідей НТШ. Завдання науки є виступити стверджувати автентичність і досліджувати старі документи. Наука повинна сказати своє слово також в справі автентичності й історичної вартості нових і найновіших документів.

Доповідач накреслив спершу територію, відділу походять обговорювані підлітківих видань (Україна і Закарпаття) та час їх постанови (1945—1950, тому, що новітні ще не дійшли до його рук). За автентичність українських підлітківих красивих публікацій промовець цілком знав докази: папір, на якому вони друковані, наводився львівської редакційної преси зовсім недоступної за кордонами СРСР, а великий мір змет публікацій, а даліше відбитки дереворитів Графіка Хасевича, який перебував в краї, а яких автентичність ствердженна фактичними понад великий сумнів. Деякі дереворити Хасевича вилічені в 1950 році.

Якщо класифікувати підлітківих видань по їх видах, то відзначити треба періодичні видання (10 чисел журналу „Гей і Чан“ та інші) і неперіодичні. Вже скоро виявиться, що в умовах підлітківих трудно думати на дошну мету про систематичну редакційну роботу. Тому й від 1946 року переважувать брошури і видання. Таких підлітківих брошур дійшло на Захід коло 60. Крім того важливе місце серед підлітківих видань займають летючки чи т. зв. „летівки“, яких сам доповідчав набрав коло 80 річник. Висхід були видані підлітківих дереворитів Хасевича, Черешньовського й інших. Життя і творчість Хасевича привертало доповідчав велику частину своєї доповіді, ілюструючи свої висновки при допомозі епілоготу.

Змет підлітківих видань — це в першу чергу політична публіцистика. Але не бракує і красивого письменства, поезії, творів молодих авторів, яких не можна відмовити літературного хисту.

З доповіді була получена интересна виставка підлітківих видань. В дискусії забирали слово: проф. Січинський, проф. Мильковський та проф. М. Чубатий. Усі присутні одержали на власність окрему відбитку „Список бібліографії українських підлітківих видань в Україні за час від 1945—1950“.

ВІСТІ З ТОРОНТА І ОКОЛИЦІ

Українці в Онтарійському парламенті

22. листопада відбулися вибори до парламенту провінції Онтаріо в Канаді, які принесли велику несподіванку: бо з одного боку Прогресивна Консервативна партія з 90 своїх місць дістала 79 (попередньо — 53), а опозиція С. С. Ф. (соціалістична) вповні провалилася, бо з 21, що мала попередньо задержала тільки 2 з другого боку, в окрузі Бельвед-Торонто, українці Іван Яремко побив попереднього посла з комуністичної партії МекКларда. Таким чином комуністи будуть мати тепер тільки одного посла Залцберга, якого вибрало переважно його життєвої національності громадянство. Ліберали зі своїх 13 задержали 7, а також незалежно свого отримали в Ошавській округі кандидувала з консервативної партії староста Ошави Михайло Старецький, але не отримав більшість. Це велика шкода, бо він мав можливість відтягти до онтерійського уряду.

На маргінесі цих виборів треба підкреслити, що Яремко вийшов послоним спільним зусиллям всіх національно-думачих українців. Всі вони, як один допомагали в перелі виборчій агенді, як теж у часі самих виборів. Дай Боже, щоб таке щире і сердечне відношення між українцями різних світоглядних поглядів і навіть релігій (кат. і прав.) не опустило канадійських українців у всіх їх починках і ділах у майбутньому!

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

КОЛЯДИ І ЩЕДРІВКИ

— на — РІЗДВО ХРИСТОВЕ — БОГОЯВЛЕННЯ — в додатком пісень страстних, воскресних і інших пісень церковних. Цін 35 центів. Замовлення враз з належністю слати до: „Svoboda“ P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

● Сталін і медицина в УССР. Міністр здоров'я СССР Л. Медведь виступаючи в Києві на „Республіканській нараді працівників здоров'я“, у своїй промові про стан охорони здоров'я в УССР і про заходи для поліпшення медичного обслуговування населення не міг, звичайно, поминути заслуг Сталіна в ділянці „охорони народного здоров'я“. Зокрема промовець відзначив, що „геінілізм“ праці Сталіна з мовознавства зробили „величезний вплив на напрям і підвищення рівня науково-дослідної медичної роботи...“ Отже мовознавство праці Сталіна з такою ж успіхом, очевидно, впливають не тільки на медицину, а й на інші ділянки. Можна сподіватися, що інші промовці набагато відзначать вплив сталінського мовознавства на дослідження атомної енергії, на рибальство, на архітектуру, на ветеринарію, на астрономію, на геологію, на метеорологію та взагалі на всі науки і зокрема на психіатрію!

● Лівийський відділ УАН під об'єктом більшовицької критики. В „Известиях“ ч. 251 вміщено гостру статтю проти Лівийського філія Української Академії Наук. Науковий закладоті, що вони проводять тільки „наукову працю, забуваючи про своє „головне“ завдання — поставити науку на послуги колективізації.“

● Я волью подати заяву, що я більше не комсомольця. Московська преса багато пише про катастрофічний стан у комсомольських організаціях України. Комсомольці тикають з комсомолу, на відповідальних посадах ніхто не хоче працювати. Комсомолка Ганна Константинович, що закінчила минулого року Київський Ветеринарний Інститут, була надіслана на роботу до Козеволаду Курмангайського району, Західно-Казахстанської області. Всім місяцям вона приковувала свою приналежність до комсомолу і не реструвалася у місцевому відділі комсо-

молу. Коли ж там все ж таки довівся про її приналежність до комсомолу, її запропонували подати заяву про те, що вона є комсомольця. На це Ганна Константинович відповіла (цитуюмо за „Комсомольською Правдою“ з 28 вересня 1951 року): „Я волью подати заяву про те, що я більше не комсомольця.“

Дуже цікаво, що такі явні анти-совєтські виступи, про які з обуренням пише совєтська преса, завжди роблять українці, білоруси, азербайджанці, туркестанці і майже ніколи не роблять росіяни. (Х. Г.)

ЗАПОВІДЖЕНО XVI. ЗВІЩАННЯ З'ЇЗД ЦЕСУС-У

Мюнхен. Управа Центрального Союзу Українського Студентства (ЦЕСУС) повідомляла, що XVI. Звіщаний З'їзд цієї організації відбується в Лювені, Бельгії, в дніях 28-30 грудня ц.р. З'їзд почнеться в п'ятницю, 28-го грудня, ввечері в приміщенні Українського Студентського Дому. Господарем З'їзду буде Національний Союз Українського Студентства в Бельгії, NaSUS, 9 rue des Brasseurs, Louvain, Belgium, і на цю адресу належить звертатися у всіх зв'язаних із З'їздом справах.

● При доплаті про причини катастрофи з літаком коло Елшабет, у якій згинули 56 осіб, комісія прийшла до висновку, що літак загорівся вже при вилеті з аеродрому в Ньюарку. Про це повідомив один пілот, який саме приземлювався свій літак на майдані в Ньюарку.

НА РІЗДВО ХРИСТОВЕ
вже вийшли з друку
КОЛЯДИ І ЩЕДРІВКИ
в укладі Ігора Сомєнського
на фортеп'яні
від найлегших для початківців до найтяжчих
Ціна \$1.00
Замовлення слати до „Свободи“:
83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

УВАГА! УКРАЇНСЬКІ ЛІКАРІ! УВАГА!
В СУБОТУ, 22. ГРУДНЯ (DEC.) 1951 P.
о год. 6-12 ввечері, в залі AMERICAN LEGION, Post 1260, в Нью Йорку
80 St. Mark's Place (60th 1st Ave.)
— відбудеться чергова —
Конференція Українського Лікарського Т-ва
З ТАКОЮ ПРОГРАМОЮ:
1. Доповідь проф. Михайла Ветухів (Нью Йорк): Про природно-відповідність у туберкульозі. 2. Підготовка до загальних зборів УЛТ-ВА. 3. Віжучі справи.
З огляду на вагу повних справ, побажана якнайчисленніша участь членів Товариства. Крім цього проситься вилучувати на конференції або надіслати поштою річну вkladку у висоті \$6.00 на адресу Т-ва: American Ukrainian Medical Society, P. O. Box 355, Cooper Station, New York 3, N. Y.
ЗА ГОЛОВНУ УПРАВУ Т-ВА:
Др. Роман Осичук, голова, і
Др. Кліментій Рогозинський, секретар

„МИСТЕЦЬКІ СКАРБИ УКРАЇНСЬКИХ ВИШИВОК“
С. СТЕЧИНШИН.
Замовте собі книжку „Мистецькі скарби українських вишивок“. С це цінний підручник, в якому знайдете інструкції, як вишивати правдивими українськими кольорами, зобрами і що можна вишити для модерної обстановки доми.
Книжка багато ілюстрована вишиваними річима і зобрами до відшавання. С тут обрус з серветками, декоративні подушки, суковни, блокни, народний стрій, церковні речі, пуліриси та багато іншого, що кожна господиня бажала б мати в своїй хаті.
С тут також лекції різних стівів і подані до них ілюстрації.
Кожна українка повинна мати цю книжку в себе в домі і користати з багатства рідного мистецтва та ним прикрашувати свій дім.
Ціна книжки: брошурована — \$1.75
в оправі — 2.50
Замовлення враз з грішми слати на адресу:
UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N. OF CANADA
P. O. Box 3742, Station B, Winnipeg, Man., Canada.

НОВИЙ ТИЖНЕВИК ЛІТЕРАТУРИ, МИСТЕЦТВА І КУЛЬТУРИ

мас по'явиться як окреме недільне видання „Свободи“ від початку 1952-го року.
Негайно висилкою замовлення приспішить появу цього тижневика.
В тій цілі виповніть подане внизу зголошення, втніть його та перешліть на адресу „Свободи“:
SVOBODA, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.
ЗАМОВЛЕННЯ
Прошло захищувати мене до переддлатників тижневика літератури, мистецтва і культури. Переддлату на тижневик зобов'язуюся вислати негайно, як він почне по'являтися. (Виповніть по-англійськи!)
Ім'я і прізвище _____
Адреса: _____ (№ & Street) _____ (City) _____ (State)
(Date) _____ (Signature)

ПРИМАЄТЬСЯ ОГЛОШЕННЯ РІЗДВІНО-СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ В „СВОБОДІ“

Придержуючись традиції попередніх років, Адміністрація „Свободи“ рішила й в цьому році віддати окреме місце в щоденнику на оголошення різдвяно-святотичних побажань і привітів. Різдвяне число „Свободи“ по'явиться з датою суботи, 5-го січня 1952 року та в збільшеному об'ємі. Ціну для оголошень цих побажань встановлюється: один інч через одну колонку (п'ять рядків) — \$2.00; три інчі на одну колонку — \$5.00; один інч через дві колонки — \$3.50; два інчі через дві колонки — \$6.00. Оголошення різдвяних побажань прохастесь надіслати найпізніше до 25-го грудня ц. р. і разом з грошевою належністю, бо тільки в такому випадку вони будуть поміщені.

Треба сподіватися, що наш загал скористає з цієї нагоди, щоб дати про себе знати, висловлюючи при цьому свої різдвяні побажання своїм рідним, приятелям і знайомим. Газета, що виходить у великому тиражі та йде навіть в найдалішні закутні світу, занесе Вашу вістку і Ваш привіт, можливо й там, куди не дійшло б жадне інше повідомлення. Це справить Вашим рідним і знайомим радість та підтримку в них віру й надію на краще майбутнє.
Адміністрація „Свободи“.

УВАГА! ПОЗІР! УВАГА!
Перша Українська Історична Говорляча Фільма
— під назвою —
„ТРАГЕДІЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ“
Побачте проголошення самостійності Карпатської України; героїську боротьбу Карпатської Січі з мадярами! Почуйте промови прем'єра А. БОЛОШІНА та його міністра.
Українці й українці! Перед вашими очима на екрані пролядуть карпатські гори, Київ, Львів та Україна в огляді подій та осіб, що ріпалли її долі! Врест Литовський 1918 та Мюнхен 1938. Побачте правдиві сцени із засідань Першого Союзу Карпатської України, укладення Конституції!
ФІЛЬМА „ТРАГЕДІЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ“
МАНГАТЕН ПЛАЗА (MANHATTAN PLAZA)
66-68 — 4-та вул. Нью Йорк.
Висвітлює: всім відомий український кино-оператор ГР. МАХЛІК
СУБОТА, 29. ГРУДНЯ від 4-ої-6-8-10-тої ввечері
НЕДІЛЯ, 30. ГРУДНЯ від 3-ої-5-7-9-тої ввечері.
Ціна квитків: для дорослих \$1, для дітей 35 центів.

НОВІ РІЗДВІАНІ КАРТКИ
У ФОРМИ КНИЖЕЧКИ З КОВЕРТАМИ
Картки виготовлені на підставі оригінальних візрців М. Анастасівського та інших артистів. Картки є в кольорах з гарними українськими святотичними побажаннями.
Є теж картки з релігійними зобрами.
Ціна одної картки 10 центів.
12 карток за \$1.00 (На картках Анастасівського опусту нема).
Замовлення просимо слати враз з грішми до Адм. Свободи, 83 Grand St., Jersey City, N. J., витинаючи понижчий купон.
Ім'я _____
Адреса _____

Професійні оголошення

Dr. S. SHERNOFF 223 - 2nd Ave. (Cor. 14th St.) N.Y.C. Tel. GRamercy 7-7897

Д-р М. МАЙЗЕЛЬ лікар зі старого краю, говорить по українськи, багато років успішно лікує гострі й застарілі недуги

107 E. 17th St., NEW YORK CITY коло 4-ої Емшоу і Union Sq.

Dr. Med. R. TYLOR 59 East 3rd St. (Kolo 2nd Ave.) N.Y.C. Tel. GRamercy 5-3993

Часопис „Свобода“ повинен знаходитися в кожній українській хаті.

Д-р Тома Лаличак

— відкрив — з днем 15. грудня 1951 р. своєю

ЛІКАРСЬКУ ОРДИНАЦІЮ при вул. 2406 WEST CHICAGO AVE., Chicago 22, Ill.

НАЙЛУЧШУ

Українську або американську машинку до писання Найкраще, і найдешевше зараз можете набути в СУРМІ.

Пам'ять по інформації SURMA 11 East, 7th St. New York 3, N. Y.

ПЕРЕПЛЕТЕНІ КНИЖОК

Власник ІВАН ПЕТРАШ виконує всі переплетні роботи, — опрацює в золоті, шпир, дає позолочені написи і т. п.

COLONIAL BOOKBINDERY 321 E. 9th St., New York 3, N. Y. Tel.: GRamercy 3-3336.

ШИФАРТИ

ПРОДАЄМО НА ВСІ КОРАБЛІ. ГРОШІ послаємо до всіх країн і виплачуємо на останній пошті.

АФІДЕВИТИ, петиції та інші потрібні документи на спрощення кривних і знайомих до Америки зі скитальцями та інших країн.

ПРОДАЄМО дома та всякого роду бизнеси. У всіх справах звертайтеся до звісного

НОТАРІАЛЬНОГО БЮРО S. KOWBASNIUK 277 EAST 10th ST., (Near Ave. A.) NEW YORK 3, N. Y.

КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ НА 1952 РІК!

Альманах УНСоюзу — це велика на 160 сторінок книга в мистецькій оцінці та на прекрасному папері.

Тому, що тираж Календаря обмежений — поспішайте із замовленням! Члени УНС можуть замовляти Календар у своїх Відділах.

ЗАМОВЛЕННЯ Прохаю вислати мені... примірників Календаря У. Н. Союзу на 1952 рік, за що долучую \$..... (Виповніть по-англійськи!)

Ім'я і прізвище Адреса: (№ & Street) (City) (State) (Date) (Signature)

Шунають Своїх Рідних

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохастесь на початку листа доконче подати під яким чином в розшуку була надрукована прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

Зголошуючись на розшуки, не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за втрату часу на полагодження вашої справи.

За листами чи адресами від скитальників прохастесь звертатись безпосередньо до ЗУАД-Комітету, адресу якого подано при кінці.

ГРУПА ЛИСТІ ДО:

20007 Марко Романенко сина Анатолія, який в 1944 р. був в Німеччині.

20008 Іван Фокошовський вуйка Теодора Качурчак, сина Івана з с. Бандрів, пов. Львів.

20009 Стефан Костишин з с. Богданівка, п. Скалат кузинів Михайла, Миколу і Василя Загібайла, які вихали до ЗДА в 1930-38 рр.

20010 Марія Баторій родину Теодора Пелиха, що 1950 р. вихали до ЗДА.

20011 М. Гошій з Станіславщини брата Василя, який перед війною був у Франції та вуйків Пилипа і Дмитра Ониськів у ЗДА.

20012 Григорій Бобурчак сина помершого стрійка Григорія Бобурчак.

20013 Іван Гніцький дядька Дмитра Гніцького, який вихав до ЗДА перед 20-ти роками.

20014 Дмитро Юхненко, син Павла Гафію і Івана Юхненко з с. Кидачка, п. Коломия, та односельчан Марію і Анну Кострубків з дому.

20015 Анастасія Черепак Василя Черепак з с. Ліпіна.

20016 Василь Вагній з села Спас, п. Старий Самбір тету Софію Стецьк, замуж. Віганьська, яка вихала до ЗДА в 1924 р.

20017 Максиміліан Маркс, син Катерини Пашкоз м. Чеснів, пов. Любачів стрійка Пашко з с. Новосіл, пов. Любачів, який в ок. 30-ти років.

20018 С. Сташківич свого стрійка, який приїхав до ЗДА перед першою війною.

20019 Анастасія, дочка Теодора і Софії Чудневич, замуж. Янек вуйків Гаврила і Івана Бариз з с. Тисович, пов. Стрий.

20020 Андрій Семенович, син Івана вуйка Дмитра Семеновича з с. Домашів, пов. Рава Руська, який вихав до ЗДА перед І. війною.

20021 Петро Беречда, ур. 1913 в Сауполі знакомих Семка і Миколу Денега, що перед 25-ти роками вемігрували до ЗДА та Катерину Синичин, яка вихала до ЗДА 1947 р.

20022 Михайло Недбайло сестру Катерину, доньку Петра з с. Манастир, пов. Ярослав, яка вихала до ЗДА в 1909 р.

20023 Стефан Волошин, син Михайла тету Катерину, з дому Волошин, Чапак з с. Князьпіль, пов. Доброміль, яка вихала до ЗДА перед І. війною.

20024 Ева Ляшківська (Олені Єсаконі) сестер Казю, Марію і Магдаліну (одружена з Іваном Тукарчик), тету Анну Руєн та вуйків Гриця, Івана та Федора Русина.

20025 Дмитро Курчак з Волі Коблянської, пов. Новий Самбір вуйка Михайла Федяк, який вихав до ЗДА перед І. війною.

20026 Іван Сьома з села Крюшочки, пов. Рогатин стрія Дмитра Сьому, що вемігрував до ЗДА перед І. війною.

20027 Ольга Давидяк з дому „Ліба“ Марусю Моравську, яка вихала з Канади до ЗДА і правдоподібно знаходиться в околиці Нью Йорку.

20028 Клим Мойсейович Мазур, донський козак Івана Максимовича Дорошенко, який в 1914 р. з Терської області (село Колубнякино) вихав до Нью Йорку.

20029 Микола Маханец з Тарна-Велика батька (літ 53-55), який прибув до ЗДА в 1928 р.

20030 Федю Пагуляк, яка прибула до ЗДА 29 червня 1951 пошукує родину.

20031 Тадея Флюнта, ур. 14 вересня 1915 р. родину.

20032 Анну Кибюк, яка у 1945 р. була студенткою Хемічної школи в Грауу вуйко Теодозій Касія. Хто із українських студентів у Грауу знав Анну Кибюк і може дати інформації про неї, просить не відмовити цього.

20033 Осипа, Емілія або Василя Оляха, які мешкали в Дрогобичі пошукує пані М. Милькевич.

20034 Миколи Бушкіра брата Василя, який приїхав до ЗДА в червні 1950 р.

20035 Василь Безрук, 29 років життя, замешкалий в Англії з 27-річною дружиною і 5-тирічною доней, як теж із 21-річним братом пошукує родину або знайомих, які допомогли йому переселитись до ЗДА. Кошти переселення покрити В. Безрук самий.

20036 Анна Войтишин, донька Федька і Ганни Мариняк із Волозов - Дільна, пов. Рудки вуйка Миколу Мариняка, сина Миколи і Анни, який вихав до ЗДА в рр. 1910-11.

20037 Гебор Малайчо з Карпатської України Папа Гергеля.

Голоситесь до: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc. P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

ТЕПЕР ПОРА

ЗАПИСАТИСЯ НА КУРС САМОХОДОВИХ МЕХАНІКІВ І КУРСІ ІЗДІ.

GR. 7-8951 КУРСИ МЕХАНІКІВ КУРСИ ІЗДІ АВТАМИ

Postарався для Вас про екзамен Лайсенсу. Наші учні дістають дипломи. Помагавмо в одержанні праці. Інструкції в українській і англійській мовах. КУРСИ ДЕННИ, ВЕЧІРНІ І НЕДІЛЬНІ. Інструктори фахівці. Зал. в 1916.

L. TUCHNIEWICZ, директор Metropolitan Auto School 155 - 2nd Ave., близько 10th St. NEW YORK CITY

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

3 нагоди 30-літнього ювілею Українського Вільного Університету.

30 років діє на еміграції наша святиня науки, Український Вільний Університет, даючи світло знання нашій молоді. Тисячі української молоді знайшло в цьому університеті найкращі умови для своїх українсько-знавчих і правничих студій та закінчило їх іспитами й докторатами.

Тому оцінюємо високо довголітню й мозольну працю нашого Ювілята та закликаємо всі наші організації в Нью Йорку й околиці, щоб узяти участь у святкуванні ювілею УВУ та прийшли в неділю 23. грудня 1951, в 7. год. веч. до аудиторії школи Вашингтона Ірвінга при 16. вул. Схід та площі В. Ірвінга, де почують доповіді професорів і концерт наших визначних мистців.

За „Об'єднаний Комітет Українсько-Американських Організацій Нью Йорку й Метрополітальних Округів“:

Голова: Микола Гаврилко (в. р.);

За „Самопоміч“: Юлій Ревай (в. р.), голова;

За „Спілку Української Молоді Америки“: Євген Івашків, секретар (в. р.).

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Юрія

Місячні збори Бр. св. Юрія від. 239, відбудуться в суботу 22. грудня, в год. 8. вечорі. Візку справи та вкладки до Вратства буде полагодувати секретар вже від год. 6. вечорі. Прийняття нових членів та введення їх до Вратства відбудуться в год. 8:30 вечорі. Прохастесь всіх членів прийти на збори та прийняття наших нових членів. — Уряд.

РАЧЕСТЕР, Н. П. — Тов. ім. Івана Франка, від. 269, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 23. грудня, в год. 2. пополуночі, в Укр. Вест Сайд Клубі, 289 Glide St. Просить всіх членів прийти на річні збори, на яких буде звит уряд за 1951 рік, а також буде вибір уряду на 1952 рік.

Ваші доповіді, промови, акторія, співаки і всі, хто вміє читати і розмовляти вільно мовою й багатьох говорити по-літературному. ЦІНА: \$0.75

Наклад книжки обмежений, тому поспішайте вислати замовлення разом з належністю на адресу: "SVOBODA", P.O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

МАШИНИ ПЕРЕРОБЛЕНІ ДО ПИСАННЯ

англійські, ціна \$25.00. Маємо також нові і перероблені українські машинки. Рахунок машини, офісний прилад. Потрібно агентів. ALL LANGUAGES TYPEWRITER COMPANY 119 W. 23rd St. (6-7 Ave.) New York, N. Y. Phone: CHelsea 3-8088

БУДУТЬ ПОСТАЧАТИ ВОДУ ДЛЯ ПИТТЯ 3 РІКИ ГУДСОНУ

Нью Йорк.—Спеціальна група інженерів, призначена рік тому для вивчення водного питання, склала звіт мейорові міста з рекомендацією використати ріку Гудсон для постачання води для пиття.

Інженери кажуть, що вода в Гудсоні може бути перероблена на питне буде дешевше ніж пляновані ну воду і тому її постачання водопроводи з горішнього бігу ріки Делевар та її допливів в околиці Каннонвилл. Тому, що місто потребуватиме нових водних ресурсів в 1970 р., інженери радять вирішити їх пропозицію до 1957 р., щоб можна було поробити підготовку до нових водних інсталляцій. Покищо населення міста повинно додержуватися правил зберігання води в збірниках, які вже існують.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

ЧИТАЙТЕ українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

В 10-ті роковини смерті бл. п. ОЛЬГИ ЦІПАНОВСЬКОЇ

— відбудеться — в греко-католицькій церкві в Ньюорку ДНЯ 25-го ГРУДНЯ о год. 9:30 рано ЗАУПОКИНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХІДОЮ

на котру просить всіх, хто її знає, або з Нею співпрацювали Родина.

IVAN FRANKO'S "MOSES"

With a biographical sketch of IVAN FRANKO by STEFEN SHUMERYKO Translation by WOLODYMYR SEMENYNA Price \$5 cents. "SVOBODA" BOOKSTORE 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

УВАГА! УВАГА!

ВИЙШЛА З ДРУКУ НОВА КНИЖКА

Проф. П. КОВАЛІВ

НАГОЛОС

В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРНІЙ МОВІ

Книжка призначена для шкіл, студентів, педагогів, письменників, поетів, промовців, акторів, співаків і всіх, хто вміє читати і розмовляти вільно мовою й багатьох говорити по-літературному. ЦІНА: \$0.75

Наклад книжки обмежений, тому поспішайте вислати замовлення разом з належністю на адресу: "SVOBODA", P.O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

Український Ювілер

має на продаж всякого роду годинники, як мужські так і жіночі. Можна дістати різномодні персні, застібки, з бриліантами, шпінелью, рубіном. Срібне срібло, а також Тразуб в дуже гарному виконанні для чоловіків і жінок. 10 процент знижка на всі товари, хто купить тепер. Українці, пам'ятаймо, що тільки свій до свого! Голоситесь на адресу: JOHN SARCHYNSKY 2828 Poplar St., Phila. 30, Pa. Tel.: ST. 2-7992

3. БЕРЕЗОВСКИ

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК УПРАВІТЕЛЬ BERRY FUNERAL HOME, Inc. 525 East 6th Street, New York 9, N. Y. Phone ALgonquin 4-5748

Дні нові в модерні кольористичні сталеі каплиці. Першорядна обслуга в усіх похоронах без різниці маістового стану. ІВАН БРОНЦАК, нотар.

Михайло Канюк

Український Погребник Занимається похоронами в ПІКАГО І ОКОЛИЦІ

Контрольована температура в каплиці. Air Conditioned Chapels KANIUK FUNERAL HOME 2319-21 W. Chicago Ave CHICAGO 22, ILL. ARmitage 6-4575

Литwyn & Litwyn

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS AIR CONDITIONED Обслуга Шпир і Чесна Our Services Are Available Anywhere in New Jersey 801 SPRINGFIELD AVENUE NEWARK, NEW JERSEY ESsex 5-5555

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК заряджує погребани \$150 по ціні так низькій як ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАКРАЩА

JOHN BUNKO Licensed Undertaker & Embalmer 437 EAST 5th STREET New York City Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром. PETER JAREMA 129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: ORchard 4-2568

УВАГА! ГРОМАДЯНИ!

DUNLEY HAT SHOP 14 SAINT MARKS PLACE, NEW YORK, N. Y. (між 2-3 евангелія 8. вул.)

МАГ НА СКЛАДІ ВЛАСНОГО ВИРОБУ ФІЛЬЦОВІ КАПЕЛЮХИ

в найкращих фасонах. Отже не чекайте до останньої хвилі з Вашими закупками на свята.

У нас куплені капелюхи приймаємо до перерібки. Дальше пригадуємо, що маємо відділ МУЖЕБСЬКОЇ ГАЛАНТЕРІЇ, а саме: першої якості сорочки, спортивні сорочки, шкарпетки, знайої марки: "Jayson" і "Fruit of the Loom" і Імпортовані.

ПРОСИМО ЗАІТИ І ПЕРЕКОНАТИСЯ ПРО ВИСОКУ ЯКІСТЬ МАТЕРІАЛЬНУ ТА НИЗЬКУ ФАБРИЧНУ ЦІНУ! Говоримо по українськи.

При закупі капелюха та інших речей даємо гарний подарунок. Слухайте наші оголошення по радіо-програмі п. Мельника кожної неділі між 7-8 год. рано і кожного четверга між 7-8 год. вечорі на хвилі 1480, (станція WHOM). ОТВОРЕНО ЩОДЕННО до 10 Год. ВВЕЧОРІ.

DUNLEY HAT SHOP

14 Saint Marks Place (Іст 8-ма вул.) New York City

ТАРЗАН, ч. 2736. Перед світанком.

"HELEN CUT THIS FROM HER KEYSHEAF, TARZAN OBSERVED AND DROPPED IT HOPING WE WOULD FIND IT."

AS THE SUN SANK BEHIND THE CLIFFS, TARZAN DECIDED TO CAMP FOR THE NIGHT.

"I'LL TAKE THE FIRST WATCH," TARZAN SAID. "THEN YOU, PAUL, LARSON AND CHIRAM, WOLF, YOU TAKE THE LAST."

CHIRAM WAKENED WOLF REPORTING ALL QUIET. "BUT KEEP YOUR EYES OPEN," HE CAUTIONED. "I HAVE A STRANGE FEELING OF UNEASINESS."

після того Ви Павле, Ларсон, Хірама, Тл, Волфе, стоятимеш на кінці". Херам збудив Волфа, кажу-

чи, що все спокійно. — Одна-че будь пильний! — остерігав він. — "Я чомусь відчуваю якийсь дивний неспокій".

„Гелен вирізала це з своєї хусточки“, — завважив Тарзан, — „і кинула на землю, надіючись, що ми це знайдемо“.

Сонце зайшло, і Тарзан вирішив отаборитися на ніч. „Я стану на сторожі попере-ду“, — сказав Тарзан, — а